

Europees landbouwbeleid en ontwikkelingslanden

Hoewel de marktomvang van de Europese Unie aantrekkelijke mogelijkheden voor ontwikkelingslanden biedt voor de afzet van hun landbouwproducten, beperkt het protectionistische karakter van het Europese landbouwbeleid deze mogelijkheden nog steeds. Vermindering van deze protectie blijkt vooral aantrekkelijk voor midden-inkomenslanden met een concurrerende landbouw.

Handelsbeperkende maatregelen verhinderen dat landen hun comparatieve voordelen in welvaart kunnen omzetten. Deze overtuiging ligt ten grondslag aan veel van de kritiek op het protectionistische karakter van het landbouwbeleid van de Europese Unie. Naast consumenten en belastingbetalers binnen de EU zijn hiervan vooral ontwikkelingslanden met een concurrentievoordeel in agrarische producten, bewerkt en onbewerkt, de dupe. Zo ondervinden ontwikkelingslanden moeilijkheden bij de uitvoer van producten die ook in de EU verbouwd worden, zoals granen, suikerbieten en groenten. Voor bewerkte producten zijn invoertarieven doorgaans hoger dan die op onbewerkte producten. Dit beleid van met de verwerking oplopende tarieven (tariefescalatie) is uiteraard niet bevorderlijk voor de verwerkende industrie in ontwikkelingslanden. Het interne EU-beleid van prijsondersteuning en uitvoersubsidies heeft een drukkend effect op de wereldmarktprijzen. Dat belemmert niet alleen de uitvoer vanuit landen buiten de EU, maar ook hebben producenten in die landen te maken met goedkoop ingevoerde producten uit de EU op hun lokale markten. Ten slotte ondervinden veel ontwikkelingslanden hinder van de strenge eisen die de EU aan ingevoerde producten stelt. Die eisen zijn de afgelopen jaren stringenter geworden door het interne

EU-beleid op het gebied van voedselveiligheid en dierziekten, en fungeren voor veel landen als niet-tarifaire belemmeringen. Hervormingen van het Europees landbouwbeleid hebben de relevantie van tarifaire handelsmaatregelen weliswaar verminderd, maar afgeschaft zijn de beperkende maatregelen op het gebied van agrarische handel zeker niet. Zou in de nabije toekomst de markttoegang van ontwikkelingslanden tot de EU verruimd worden, dan is dat vooral aantrekkelijk voor midden-inkomenslanden met een concurrerende landbouw die beantwoordt aan de hoge technische standaarden in de EU (Kuyvenhoven en Stolwijk, 2008). Lage-inkomenslanden staan voor grote uitdagingen bij de verdere opbouw van hun uitvoercapaciteit. Ondanks lage of afwezige invoerheffingen zijn zij er tot nu toe nauwelijks in geslaagd de uitvoer van landbouwproducten naar de EU te verhogen.

Agrarische handelsstromen en de EU

Ofschoon agrarische handelsstromen van en naar ontwikkelingslanden door het EU-beleid worden beïnvloed, is de mate van ontwikkeling van een land, en daarmee de aanbodcapaciteit op de wereldmarkt, evenzeer van belang. Zo nemen de rijke landen, waar het inkomen per hoofd hoger ligt dan 11.000 dollar, met slechts zestien procent van de wereldbevolking zeventig procent van de werelduitvoer voor hun rekening. Binnen deze hoge-inkomenslanden vormt de EU veruit de belangrijkste handelsgroep. Ruim 5,5 miljard mensen, 84 procent van de wereldbevolking, leeft in lage- en midden-inkomenslanden, die doorgaans als ontwikkelingslanden worden aangeduid; in totaal genereren zij meer dan een kwart van de wereldhandel. Binnen deze landengroepen loopt het inkomen per hoofd

ARIE
KUYVENHOVEN
Emeritus hoogleraar
aan de Wageningen
Universiteit

flink uiteen: het welvaartsniveau in midden-inkomenslanden, zoals Latijns-Amerika en China, is drie tot vier maal zo hoog als dat in lage-inkomenslanden, zoals Zuid-Azië en Afrika. Midden-inkomenslanden, goed voor ruim 27 procent van de werelduitvoer, zijn dan ook een veel aantrekkelijker markt dan veel lage-inkomenslanden, die bij elkaar nog geen drie procent van de werelduitvoer opleveren (Wereldbank, 2007).

De agrarische handel van de EU is in relatieve zin bescheiden en bedraagt nog geen tien procent van de totale internationale handel van de EU (tabel 1). Daarbij moet bedacht worden dat meer dan driekwart van de handel in agrarische producten een intra-EU-aangelegenheid is. Het regionale karakter van de handel in voedsel en landbouwproducten is een wereldwijd verschijnsel dat rechtstreeks samenhangt met de beperkte houdbaarheid van al dan niet bewerkte voedsel, de betrekkelijk hoge vervoerskosten, en door cultuur en smaak bepaalde consumentenvoorkeuren. Handel over grote afstanden is daarom verhoudingsgewijs bescheiden en wordt gedomineerd door onbewerkte of licht bewerkte bulkproducten als granen, koffie, thee, cacao, soja, bananen, luxe groenten en siergewassen. Opvallend is de positie van de EU als kleine netto importeur van voedsel en landbouwproducten, vooral in de handel met Latijns-Amerika en Afrika. Voor beide regio's bestaat de handel grotendeels uit primaire, licht bewerkte producten. Inclusief intra-EU-handel

is het aandeel van de EU-invoer in de totale wereldhandel van agrarische producten substantieel met 43 procent; zonder intra-EU-handel is dit aandeel twaalf procent. Deze cijfers illustreren het belang van de EU als speler op de mondiale markten voor agrarische producten. Wel is het goed erop te wijzen dat de betekenis van de EU voor de welvaart in ontwikkelingslanden niet overschat moet worden. Per hoofd van de bevolking bedroeg in 2006 de uitvoer van agrarische producten gemiddeld achttien euro voor Afrika, bij een gemiddeld inkomen van 850 dollar, en zeven euro voor Azië, bij een gemiddeld inkomen van 1.400 dollar. Daarbij geldt dat in alle hoge-inkomenslanden, waaronder de EU, de totale vraag naar voedsel nauwelijks meer stijgt en de markt in sterke mate op kwaliteit concurreert. Het inherent regionale karakter van landbouwmarkten en het feit dat de agrarische markten in de EU verzadigingsverschijnselen vertonen, houdt in dat de EU-markt voor de meeste ontwikkelingslanden in de toekomst een nuttige, maar op zijn best bescheiden rol kan spelen.

Aanpassingen van het interne EU-beleid

De internationale kritiek op het gemeenschappelijk landbouwbeleid van de EU en de afspraken in WTO-verband zijn van tijd tot tijd aanleiding geweest het EU-beleid te heroverwegen. Allereerst is gepoogd om de marktversturende werking van het interne EU-beleid te verminderen, al zijn de gevolgen voor de internationale handelsstromen van agrarische producten nog niet heel groot geweest (Oskam *et al.* 2009). De gemaakte WTO-afspraken werken vooral disciplinerend; het willekeurig aanpassen van uitvoersteun en invoerbeperkingen is erdoor aan banden gelegd.

Voor landen zonder handelspreferenties is de EU nog steeds niet gemakkelijk toegankelijk voor producten als granen, zuivel, rundvlees en suiker. Wel ondervinden derde landen op de wereldmarkt minder nadeel van de prijsdrukkende effecten van EU-uitvoersubsidies. Deze zijn drastisch afgenomen, zowel voor wat betreft het niveau per eenheid product als de hoeveelheid productie waarop de subsidie betrekking heeft. De noodzaak hiertoe is overigens ook sterk verminderd door de daling van het interne prijsniveau voor een aantal producten, zoals granen, rundvlees, en recent ook zuivel, dat nu dicht in de buurt ligt van het prijsniveau op de wereldmarkt.

De ont koppeling van de landbouwsteun aan de productie heeft ook de groei van de Europese landbouw afgeremd en een daling in het aandeel van agrarische producten in de totale EU-handel veroorzaakt. Zo lag de volumegroei van de EU-landbouwproductie in de periode 1995-2005 nauwelijks boven de 0,5 procent per jaar. Door deze geringe groei nam het aandeel van de agrarische uitvoer in de totale EU-uitvoer naar niet-EU-landen af tot 5,6 procent, en dat van de invoer uit niet-EU-landen tot 7,2 procent. Een belangrijk deel van de invoer uit derde landen bestaat overigens uit typisch tropische producten als koffie en cacao, die niet door het EU-landbouwbeleid worden beïnvloed. Zoals eerder aangegeven daalde de omvang van de EU-uitvoersubsidies drastisch: van tien miljard euro in de beginjaren negentig tot 2,5 miljard euro in 2006. Overeenkomstig de EU-toezegging van eind 2005 in Hongkong

Tabel 1

Internationale handel in landbouw- en voedselproducten van de EU-25 in 2006 (in miljard dollar).

Regio	Invoer	Uitvoer
Intra-EU handel	310	310
Latijns Amerika	35	4
Azië	28	21
Afrika	17	11
Midden Oosten	2	7
Verenigde Staten, Australië, overige landen	41	52
Totaal agrarische handel	433	405
Totale handel EU-25	4.748	4.532

Bron: WTO, 2008

SINDS 1916

zullen na 2013 geen agrarische producten meer met subsidie worden uitgevoerd.

De EU-tarieven aan de buitengrens fungeren in de praktijk nog steeds als effectieve blokkades tegen een onbeperkte invoer vanuit landen buiten de EU. Zoals tabel 2 laat zien ligt het gemiddelde invoertarief voor agrarische producten met 25 procent royaal boven de vier procent voor industriële goederen, een situatie die sinds 2001 niet erg veranderd is. Afspraken in de Doha-ronde van de WTO beoogden een halvering van deze tarieven, maar de uitkomsten daarvan zijn nog steeds onzeker. Overigens is de EU niet de enige die zijn landbouw tegen invoer van buiten met tarieven beschermt, onder de rijke landen is deze praktijk wijdverbreid. Met uitzondering van de armste landen en enkele traditionele vrijhandel landen als Australië, Nieuw-Zeeland en Chili zondigen veel rijke landen in gemeenschap.

Handelspreferenties voor ontwikkelingslanden

Het buitentarief dat de EU hanteert geldt niet voor alle landen. Aan een groot aantal ontwikkelingslanden zijn eenzijdige handelsconcessies verleend die invoer in de EU met geen of lage tarieven mogelijk maakt. Deze handelspreferenties vinden hun oorsprong in de Conventies van Lomé en zijn van toepassing op 77 zogeheten ACP-landen in Afrika, het Caraïbische gebied en Oceanië, en vijftig, deels overlappende, armste landen. Voor de ACP-landen betreffen de preferenties vooral industrieproducten; voor de handel in landbouwproducten zijn er gedetailleerde protocollen voor suiker, bananen en rund- en kalfsvlees. De concessies houden doorgaans discriminatoire heffingsvrije invoerquota dan wel teruggave van invoertarieven in. Zo geeft het bananenprotocol een aantal landen in het Caraïbische gebied het recht om heffingsvrij een maximum hoeveelheid bananen naar de EU uit te voeren. Andere Latijns-Amerikaanse landen hebben die vrijstelling niet en ondervinden daardoor een concurrentienadeel. Het rund- en kalfsvleesprotocol regelt voor verschillende ACP-landen de teruggave van negentig procent van de invoertarieven bij uitvoer naar de EU, een regeling die vooral aantrekkelijk is voor producenten in Zuidelijk Afrika.

De invloed van deze preferenties op de handelsstromen is door de jaren heen gering geweest. Zoals tabel 3 laat zien, is de ACP-uitvoer van agrarische producten naar de EU in de periode 1996–2006 maar licht gestegen. Bovendien bestond bijna de helft van deze uitvoer uit tropische producten als koffie, thee en cacao, waarvoor de tarieven altijd al laag zijn geweest. In 2000 zijn de Conventies van Lomé vervangen door de Overeenkomst van Cotonou, een twintigjarige overeenkomst tussen de EU en de ACP-landen om stap voor stap tot een volledige, wederzijds vrije handelszone in 2020 te komen. Vanaf 2008 worden daartoe de bestaande preferenties geleidelijk aan afgebouwd binnen zogeheten *Economic Partnership Agreements* (EPA's). Omdat veel landen een massale instroom van EU-uitvoer en verlies aan tariefopbrengsten vrezen (Bouet *et al.*, 2007), verlopen de onderhandelingen hierover moeizaam, en zijn tot nu toe alleen minder drastische interim-EPA's tot stand gekomen.

Naast de ACP-landen heeft de EU aan vijftig minst ontwikkelde landen handelspreferenties toegekend. Met het in 2001 genomen EBA-initiatief (*Everything But Arms*) heeft de EU de invoer van landbouwproducten uit deze armste landen vrijgesteld van invoerheffingen. In eerste instantie vielen bananen, rijst en suiker buiten deze regeling, maar vanaf 2006 kunnen ook bananen zonder heffing worden ingevoerd, en in de loop van 2009 rijst en suiker. In de eerste jaren had het EBA-initiatief, juist vanwege de uitzonderingen, vooral een symbolische en psychologische betekenis. Nu de EU-markt metterdaad voor deze landen toegankelijk is, staan de armste landen voor de niet geringe uitdaging een concurrerend uitvoerpotentieel te realiseren om van de preferenties te profiteren. Samenvattend kan worden geconcludeerd dat het effect op ontwikkelingslanden van de door de EU toegekende handelspreferenties gering is geweest. De uitvoer van landbouwproducten is nauwelijks toegenomen sinds 1996, en de invoer van niet-tropische producten in de EU is gering gebleven. Daar zijn een viertal redenen voor te geven. Ten eerste is de aanbodcapaciteit van veel ontwikkelingslanden nog te klein om in te kunnen spelen op de EU-handelspreferenties. Ten tweede is de afschaffing van handelsbeperkingen op producten waar een snelle invoergroei verwacht kan worden, zoals bananen, rijst en suiker, pas onlangs van kracht geworden. Ten derde blijken er bij het EBA-initiatief veel bureaucratistische problemen te zijn met de oorsprongsbewijzen voor vrijgestelde producten. Ten

Tabel 2

EU-tarieven aan de buitengrens in 2001 (ad valorem equivalent in percentages).

	Landbouwproducten	Industrie-producten
Rijke landen	24	3
EU	25	4
Ontwikkelingslanden	31	10
Armste landen	16	10
WTO-landen totaal	27	5

Bron: Eigen berekeningen op basis van Bchir *et al.*,

2005

vierde worden veel landen bij hun nieuwe uitvoerinspanningen geconfronteerd met hoge productstandaarden en veterinaire eisen die tijd en kennis vergen om daaraan te voldoen (Gallezot en Bureau, 2005). Wel laat recent onderzoek zien dat in het kader van agrarische ketenontwikkeling deze standaarden ook een stimulans voor hoogwaardiger uitvoer kunnen zijn, en dat de kosten om aan de regels te voldoen meevallen (Wereldbank, 2007). Ten slotte kent een systeem van handelspreferenties dynamische nadelen: het bevriest het huidige specialisatiepatroon en er is door prijsbevoordeling kans op *rent-seeking* en belangenbestending door exporteurs.

Wat maakt betere markttoegang uit

In een wereld zonder handelsbelemmeringen waarin markten voor iedere partij toegankelijk zijn, kunnen landen zich vrij toeleggen op die activiteiten waarin ze het beste zijn. De daaruit voortvloeiende specialisatie belooft de meest concurrerende producenten, geeft consumenten toegang tot aantrekkelijk geprijsde producten, en spaart overheden in rijke landen subsidies uit. De weg naar vrijere agrarische handel is echter niet zonder verliezers: producenten in de rijke landen die bescherming verliezen, voedselconsumenten in ontwikkelingslanden die prijzen enigszins zien oplopen, en overheden die tariefinkomsten derven. Studies die de afgelopen jaren in het kader van de WTO-onderhandelingen zijn gemaakt, tonen echter de potentiële welvaartswinst van vrije markttoegang voor agrarische producten overtuigend aan (CBO, 2006; Wereldbank, 2007). Voor de wereld als geheel ligt deze winst tussen de honderd en tweehonderd miljard dollar, dat is ruwweg 0,3 tot 0,6 procent van het wereldinkomen. Gezien de handelsverstoringen in zowel rijke als arme landen (tabel 2) boeken beide groepen van landen welvaartswinst. Voor de groep van arme landen is er bovendien extra welvaartswinst als rijke landen, waaronder de EU, hun markttoegang verruimen (tabel 4). Ofschoon de omvang van de welvaartswinst de totale ontwikkelingshulp (ruim zestig miljard dollar) ruim overtreft, is niet iedereen van dit bedrag onder de indruk. Wordt de

Tabel 3

EU-invoer uit ACP-landen, 1995-2006.

Productgroep	1995		2006		Groei per jaar, in procenten
	Mln euro	Procentage	Mln euro	Procentage	
Landbouwproducten	7.394	26	8.892	15	1,7
Tropische landbouwproducten	4.095	15	4.464	8	0,8
Niet-landbouwproducten	20.600	74	50.210	85	8,4
Totaal	27.994	100	59.102	100	7,1

Bron: Eurostat, 2008

winst van 0,5 procent van het wereldinkomen echter gerelateerd aan de toegevoegde waarde van de sector waarop de handelsverstoringen betrekking hebben, dan ontstaat een geheel ander beeld. Zo berekend liggen de netto baten dan rond de twintig procent van het wereldlandbouwinkomen, een percentage dat strookt met de gebruikelijke OESO-schattingen van de impliciete producentensubsidie (OESO, 2006). Daarnaast zijn de genoemde bedragen uiteraard een saldo van winsten en verliezen, zowel binnen als tussen landen. Waar de geschatte aggregaten zich in werkelijkheid manifesteren in specifieke producten, zoals katoen in West-Afrika, of gebieden, zoals consumenten in steden, kunnen de effecten en emoties van handelsbeleid voor bepaalde groepen op dat niveau aanzienlijk zijn.

Effecten op ontwikkelingslanden zijn divers

Verschillen in structuur en welvaartsniveau maken dat de effecten van vrijere markttoegang tot de EU niet op uniforme wijze voor ontwikkelingslanden uitpakken. Daardoor verschillen ook hun belangen bij onderhandelingen over landbouwliberalisatie. Het is daarom nuttig deze landen voor wat de effecten van liberalisatie betreft in een viertal groepen te onderscheiden.

Exporteurs van tropische producten als koffie en cacao ondervinden nu problemen bij de uitvoer van bewerkte producten vanwege tariefescalatie. Afbraak van deze EU-steun zal hun uitvoer vergemakke-

Tabel 4

Verdeling van de welvaartswinst bij landbouwliberalisatie in rijke en arme landen¹ (in miljard dollar).

	Potentiële winst voor:		
	Rijke landen	Ontwikkelingslanden	Totaal
Bij afschaffing van de protectie door:			
Rijke landen	109	26	135
Ontwikkelingslanden	19	28	47
Totaal	128	54	182

¹ Basisjaar tarieven 2001, eindsituatie liberalisatie 2015.

Bron: Anderson et al., 2006

lijken. Wel moet gevreesd worden dat het effect hiervan op de feitelijke handel niet groot zal zijn. De voedselverwerkende industrie in de EU is doorgaans arbeidsextensief en in de hogere fasen van de verwerking sterk concurrerend. Bovendien geldt dat bewerking van voedingsmiddelen, onder meer vanwege kennis van de afzetmarkt, vaak in de nabijheid van deze markt plaatsvindt. Tegen deze achtergrond lijkt de grootste liberalisatie winst voor deze groep van ontwikkelingslanden te liggen in het naar zich toe trekken van de eerste bewerkingsfasen, zoals de uitvoer van sojaolie en sojameel in plaats van sojabonen. Liberalisatie van markten in omringende ontwikkelingslanden kan dit proces verder versterken.

Potentiële exporteurs van met de EU concurrerende producten, zoals granen, suiker en rundvlees, zullen het meest profiteren van de afbraak van landbouwsteun in de EU en andere rijke landen. In de beschermde markten zullen consumentenprijzen dalen en wereldmarktprijzen zullen zich herstellen. Landen als Brazilië, Argentinië, Thailand en Maleisië, midden-inkomenslanden die doorgaans tot de zogenoemde Cairns-groep in de WTO behoren, hebben veel te winnen bij een situatie van onbelemmerde toegang tot de EU. Als gevolg van de afnemende tariefescalatie zullen deze landen ook in staat zijn een deel van de verwerkingsfase naar zich toe te trekken.

Netto importeurs van voedsel en landbouwproducten ondervinden weinig positieve gevolgen bij verdere liberalisatie van het EU-beleid. Veel lage-inkomenslanden, met name in Afrika, hebben, zeker op de korte termijn, nauwelijks een comparatief voordeel in voedselproductie, en zullen door de hogere invoerprijzen na liberalisatie hard getroffen worden. Voor sommige landen zullen blijvend hogere prijzen een stimulant zijn om de productie uit te breiden en zelfs netto exporteur te worden. Voor zover voedselimporterende landen tevens exporteurs van hoogwaardige producten als groenten en fruit zijn, zullen zij kunnen profiteren van betere markttoegang. Gezien de concurrentiekracht van de landen die tot de Cairns-groep behoren, moet betwijfeld worden of dit scenario voor veel landen is weggelegd.

Tot de verliezers zullen in eerste instantie ook de landen met handelspreferenties behoren. De na liberalisatie lagere interne prijzen in de EU en de toegenomen concurrentie van landen die eerder van preferenties waren uitgesloten, zullen een einde maken aan de bevoorrechte positie van ACP- en EBA-landen. Het zijn dan ook deze landen die het meest tegen hervorming van het landbouwbeleid van de EU zijn gekeerd. Met de netto voedselimporteurs behoren zij tot de groep van grotendeels lage-inkomenslanden die geen baat hebben bij verdere hervormingen. Compensatie van deze landen via financiële en technische hulp lijkt hier op zijn plaats.

Conclusies

Het protectionistische landbouwbeleid van de EU heeft aan de positie van ontwikkelingslanden op de wereldmarkt in een aantal opzichten nadelen berokkend. De beperkte markttoegang tot de EU heeft de uitvoermogelijkheden van de agrarische productieketen in ontwikkelingslanden belemmerd en druk op de wereldmarktprijzen gelegd.

Hiermee heeft de EU niet alleen de eigen welvaart, maar ook die van anderen geschaad. Hervormingen van het EU-beleid hebben het marktversturende karakter verminderd, maar er is slechts weinig vooruitgang bij markttoegang geboekt. Wel is aan een groot aantal ontwikkelingslanden handelspreferentie toegekend, maar het effect daarvan is gering gebleken.

Een verdere afbraak van handelsbelemmeringen, gekoppeld aan verminderde interne landbouwsteun, zal de agrarische handel vanuit ontwikkelingslanden doen toenemen en per saldo welvaartswinst opleveren. Belangrijke verliezers in dit proces zijn landen die hun preferenties verliezen en voedselimporterende landen. Voor deze landen geldt dat verhoogde ontwikkelingsinspanningen, niet in het minst in de eigen landbouwsector, hun integratie in de wereldeconomie op termijn beter dienen dan voortzetting van de huidige, weinig effectieve status quo.

LITERATUUR

- Anderson, K., W. Martin en D. van der Mensbrugghe (2006) *Doha merchandise trade reform: what's at stake for developing countries?* Policy Research werkdokument nr 3566. Washington, D.C.: Wereldbank.
- Bchir, M., S. Jean en D. Laborde (2005) *Binding overhang and tariff-cutting formulas*. CEPII werkdokument nr 2005-18. Parijs: CEPII.
- Bouet, A., D. Laborde en S. Mevel (2007) *Searching for an alternative to Economic Partnership Agreements*. Onderzoeksrapport nr 10. Washington, D.C.: International Food Policy Research Institute.
- CBO (2006) *The effects of liberalizing world agricultural trade: a review of modelling studies*. Washington, D.C.: Congressional Budget Office.
- Gallezot, J. en J.-C. Bureau (2005) *The trade effects of the EU's Everything But Arms initiative*. Parijs: CEPII/INRA.
- Kuyvenhoven, A. en H. Stolwijk (2008) *Ontwikkelingslanden en het EU-landbouw- en voedselbeleid*. In: Silvis, H., A. Oskam en G. Meester (red.) *EU-beleid voor landbouw, voedsel en groen*. Van politiek naar praktijk. Wageningen: Wageningen Academic Publishers.
- OESO (2006) *Producer and consumer support estimates, OECD database 1986-2005*. Parijs: OESO.
- Oskam, A., G. Meester en H. Silvis (red.) (2009) *EU policies for agriculture, food and rural areas*. Wageningen: Wageningen academic publishers.
- Wereldbank (2007) *World development report 2008. Agriculture for development*. New York: Oxford University Press.
- World Trade Organization (2008) *International trade statistics*. Genève: WTO.